

Čís. 123.

Sudiště dle § 77 odst. 1 j. n. jest výlučným pouze oproti sudišti obecnému.

(Rozh. ze dne 5. dubna 1919, R. I 134/19.)

Ve sporu žalobkyně A. s firmou B. v Praze VII procesní soud první stolice (okresní soud pro věci obchodní v Praze) vyhověl námitce místní nepřislušnosti a žalobu odmítl, vycházeje z těchto úvah: Žalobkyně A. domáhá se žalobou na firmě B. vrácení 7 m sametu, který firmě té dne 30. srpna 1918 k přebarvení odevzdala, neb zaplacení zaň 500 K s příslušenstvím. Jak nesporno, zemřel jediný majitel této firmy dne 3. února 1918 v Karlíně, pozůstalost po něm, do níž i firma náleží, projednává se u okresního soudu v Karlíně a posud odevzdána nebyla. Dlužno tudíž žalobkyni považovati za věřitelku pozůstalosti; nárok její směřuje proti zůstaviteli, pokud se týče jeho pozůstalosti a pro žaloby z takovýchto nároků jest příslušným onen soud, u něhož se projednává pozůstalost, v tomto případě okresní soud v Karlíně (§ 77, 49 j. n.). Okolnosti, žalobkyní tvrzené, že žalovaná firma provozuje dále obchody, přijímá a vyřizuje korespondenci a že v obchodním rejstříku vymazána nebyla, nýbrž dále trvá, nemohou žalovanou stranu zbaviti práva výlučným ustanovením § 77 j. n. jí zaručeného, žádati, by veškeré žaloby, proti ní po čas projednávání pozůstalosti podávané, soustředěny byly u soudu pozůstalost projednávajícího. Proto bylo námitce místní nepřislušnosti tohoto soudu žalovanou vznesené vyhověti a žalobu pro nepřislušnost odmítnouti.

Rekursní soud (obchodní soud v Praze) zamítl námitku místní nepřislušnosti. Důvody: Neopodstatněn jest návrh rekursní, pokud jej stěžovatelka opírá jednak o veřejnou důvěru v zápisy obchodního rejstříku jakožto knihy veřejné, jednak o okolnost, že žalovaná strana jest firma, která úmrtím majitele nezaniká a tudíž za každých okolností jest subjektem žalovatelným. Co se týče především onoho důvodu rekursního, týkajícího se všeobecné důvěry, které obchodní rejstřík používá, byla sice po úmrtí majitele žalované firmy pozůstalá vdova jako spluchedička a správkyňe pozůstalosti podle čl. 25. odst. 1. obch. zák. povinna oznámiti rejstříkovému soudu změnu nastalou v osobě majitele firmy ve příčině dalšího provozování obchodu pro dobu projednávání pozůstalosti. Podle předpisu čl. 25, odst. 2 obch. zák. mohla se žalobkyně a může se stěžovatelka i když se tak nestalo, na veřejnou důvěru v nezměněný zápis v obchodním rejstříku odvolati, ale jen tenkrát, když jí okolnosti nezapsané známy nebyly. Žalobkyně ale podala sama žalobu na firmu k rukám vdovy po majiteli firmy, věděla tedy o úmrtí majitele a není tedy oprávněna ve svůj prospěch využítkovati zásady o veřejné důvěře obchodního rejstříku. Dále jest sice správné, že lze na základě ustanovení čl. 15 obch. zák. zažalovati kupce jednotlivce v obchodních záležitostech pod jeho firmou, poněvadž ale firma jednotlivcova není ničím jiným než pouhým jménem, označením kupce v jeho obchodu, a ježto taková firma zejména není dokonce snad zvláštním právním subjektem vedle fysické osoby majitele firmy, jest ve sporu zahájeném proti

firmě jednotlivcově pravou stranou procesní toliko majitel této firmy, kupec jednotlivce a nikoli firma. Důsledkem toho jeví se býti pravým žalovaným i ve sporu, o nějž zde jde, jen protokolovaný obchodník B, čili vzhledem k tomu, že on nesporně dne 3. února 1918 zemřel, jediné jeho pozůstalost, která se svolením soudu pozůstalostního obchod zůstavitelův dále provozuje. Jde však nyní o další rozhodnou zde otázku, který soud jest místně příslušným k jednání o žalobě, podané proti firmě B. v Praze VII. a čelící dle oněch vývodů správně proti pozůstalosti majitele B, jež dosud se projednává u okresního soudu v Karlíně, jakožto místa řádného bydliště zůstavitelova. Tuto otázku pak arcif soud prvě stolice dle náhledu rekursního soudu po stránce právní nesprávně rozhodl. Podle předpisu § 77 odst. 1 j. n. náleží sice všechny žaloby pozůstalostních věřitelů, tedy i žaloba, o níž se jedná, podle výlučného soudu místního před věcně příslušný soud pozůstalostní, t. j. zde okresní soud v Karlíně, to však zásadně jen potud, pokud odvozována jest příslušnost proti straně žalované jediné z důvodu obecného jejího soudu, neboť místní soud v pozůstalostních záležitostech, upravený v § 77 j. n., výlučným jest toliko oproti soudu obecnému, nevylučuje však nikterak jiné zvláštní soudy místní. Žalobkyně však v tomto sporu místní příslušnost dovolaného soudu neodvozuje z obecného soudu žalované firmy, pokud se týče majitele jejího, kterýžto soud obecný by ovšem určen byl toliko řádným bydlištěm majitele jakožto fyzické osoby dle § 66 j. n., pokud se týče jeho pozůstalosti podle § 77 j. n. v Karlíně, poněvadž firma jednotlivcova jako taková obecného soudu vůbec nemá a to ani podle § 66 j. n., nejsou fyzickou osobou, ani podle ustanovení § 75 j. n., jež platí toliko pro firmy společenské. Žalobkyně zakládá naopak místní příslušnost dovolaného soudu pražského výslovně na té okolnosti, že žalovaná firma, pokud se týče její majitel a nyní jeho pozůstalost, obchody své provozuje v Praze VII a opírá tudíž příslušnost proti žalované straně o zvláštní soud závodu podle § 87, odst. 1 j. n. ve znění novely ze dne 1. června 1914 č. 118 ř. z. Tento soud zvláštní však, jak shora vyličeño, soudem v záležitostech pozůstalostních, upraveným v § 77 j. n. nikterak vyloučen není, trvá vedle tohoto soudu, to tím více, poněvadž i pozůstalost obchody žalované firmy zůstavitelovou vdovou v Praze VII. dále provozuje, kdež také dle zápisu v obchodním rejstříku sídlo firmy se dosud nalézá. Před soudem touto provozovnou určeným, tedy před věcně příslušným okresním soudem pro věci obchodní v Praze, mohla ve sporných záležitostech obchodních vedle ustanovení § 87 odst. 1 j. n. žalována býti firma B, pokud se týče její jediný majitel Stanislav B, i když měl řádné své bydliště v Karlíně, a jest pro takové záležitosti a tedy i pro tento spor také oproti pozůstalosti majitele oné firmy jednotlivcovy tento okresní soud místně příslušným.

Nejvyšší soud dovolacímu rekursu žalované strany nevyhověl.

Důvody:

Nejvyšší soud sdílí právní názor soudu rekursního a poukazuje k jeho správnému odůvodnění. Stačí proto podotknouti na vývody dovolacího rekursu toto: Dvorský dekret z 19. ledna 1790 sb. z. s. čís. 1094 písm. d), řeší pouze otázku, proti komu dlužno podati žalobu, týkající se pozůsta-

losti ještě neprojednané. Otázky příslušnosti řečený dvorský dekret se nedotýká. Zákonodárným důvodem, pro který žaloby z nároků věřitelů pozůstalosti za její projednávání odkázány byly na soud, naznačený v § 77 odst. 1, j. n. byla výhoda, plynoucí pro věřitele z toho, že sprostěm býti měl povinnosti, vyšetřovati teprve obecní sudiště ohledně všech osob, súčastněných jako dědici na projednání pozůstalosti, a sledovati je žalobou u tohoto soudu (motivy str. 76 a 77). Z toho plyne, že sudiště § 77, odst. 1 j. n. jest v naznačených případech ovšem sudištěm výlučným vůči obecnému sudišti, že však není sudištěm universálním, vylučujícím jiné žalobci na výběr dané sudiště. To bylo též stanoviskem jak judikatury, tak literatury, zejména spisů, dotčených v dovolacím rekursu, pokud šlo o výklad stejně v tomto bodě znějícího, nyní zrušeného § 37 staré j. n. a totéž stanovisko zaujato též v zodpovězení sporných otázek nových zákonů procesních, kde sudiště smlouvy uvedeno jen příkladmo a na sudiště § 87 j. n. ve znění novely přirozeně ještě pamatováno býti nemohlo. Že pak sudiště § 87 j. n. ve znění novely jest opodstatněno, plyne z toho, že samet převzat k barvení v provozování chemické průmyslny a barvírny. Tento podnik patří dle nesporného přednesu stran do pozůstalosti, již žalovaná jako zůstavitelova vdova zastupuje. Jest naprosto lhostejno, že samet převzat byl k barvení teprve po smrti majitele závodu, poněvadž závazek z toho plynoucí postihuje pozůstalost. Ostatně námitka věcné nepřislušnosti nebyla v první stolici opověděna a nebylo by rozhodnutí o této námitce vůbec lze odporovati (§ 45 odst. 2 j. n.).

Čís. 124.

Pozbyl-li odkaz k obecně prospěšným účelům určený sirotčí jistoty, dlužno jistotu tu i po odevzdání pozůstalosti doplniti.

Vykonavateli poslední vůle jest bdíti nad splněním jejím i po odevzdání pozůstalosti.

(Rozh. ze dne 8. dubna 1919, R I 128/19.)

K upozornění finanční prokuratury, že způsob provedeného zajištění kapitálu 25.000 K na nadaci pro chlapce vokalisty při městském kostele toho času nestačí, ježto následkem nastalých změn státoprávních cena úpisů válečných půjček, jež jsou nejpodstatnější částí složené jistoty, stala se pochybnou, pokud se týče tato cena se toho času alespoň bezpečně nedá zjistiti, vyzval p o z ů s t a l o s t n í s o u d (okresní soud v Karlových Varech) vykonavatele poslední vůle po projednání pozůstalosti, by na místě válečné půjčky prokázal zajištění přiměřené hotovosti, pokud se týče vkladní knížky tuzemské spořitelny, neb cenných papírů se sirotčí jistotou, a zamítl rozklad vykonavatele poslední vůle z toho důvodu, že, byť svého času válečné půjčky byly poskytovaly úplnou jistotu, tomu nyní tak není a podle § 158 nesp. říz. účastníci, pokud zjištění není v poslední vůli samé prominuto, mohou vždy doplnění zajištění sirotčí jistoty požadovati, dokavad není odkaz sám zapráven. — Rekursní soud (krajský soud v Chebu) usnesení prvního soudu potvrdil z těchto důvodů: Jelikož dle § 161 nesp. říz. jest každý odkazovník